

Ed.

39. Framvarp

til laga um breyting á lögum nr. 8, 15. apríl 1928, um einkasölu á sild.

Flutningsm.: Erlingur Friðjónsson, Ingvar Pálmason.

1. gr.

1. gr. laganna orðist svo :

Sildareinkasala Íslands hefir einkasölu á allri sild, sem er sölтуð, krydduð eða verkuð á annan hátt til útflutnings á Íslandi, svo og á allri sild, sem veidd er til útflutnings af íslenskum skipum hjer við land, hvort heldur innan eða utan landhelgi, eða verkuð í íslenskri landhelgi. Heimilt er þó íslenskum verksmíðjum að selja til útlanda sild, iagða í olíu eða krydd í loftþjettum dósum, sem rúma ekki yfir 5 kg. hver.

Sildareinkasalan tekur við allri þeirri sild ferskri, sem ætluð er til útflutnings, enda sje hún verkunarhæf að dómi umboðsmanna einkasölunnar. Framkvæmdarstjórn einkasölunnar sjer um eða ráðstafar verkun sildarinnar á þann hátt, er henni þykir hentast eftir markaðshorfum á hverjum tíma.

2. gr.

3. gr. laganna orðist svo :

Útflutningsnefnd ræður framkvæmdarstjóra einkasölunnar, og sjeu þeir jafnir að völdum. Tala þeirra skal vera 1—3, eftir nánari ákvæðum útflutningsnefndar. Þeir skulu hafa skrifstofu á Siglufirði opna um sildveiðatímann og lengur eftir þörfum. Framkvæmdarstjórnir hafa á hendi, í umboði útflutningsnefndar, alla daglega stjórn og umsjón einkasölunnar og ferðir í hennar þarfir. Sje framkvæmdarstjóri ráðinn innan nefndarinnar, tekur varamaður við sæti hans í nefndinni. Kosning framkvæmdarstjóra er því aðeins gild, að hann fái minst 3 atkvæði. Fái einhver ekki þann atkvæðafjölda, skipar at-

vinnumálaráðherra í auð sæti. Framkvæmdarstjórar mega ekki reka sildarútveg eða sildarsöltun.

3. gr.

2. og 3. tölul. 4. gr. orðist svo :

2. Að útvega tunnur, salt og annað efni, sem áætlað er að með þurfi til sidarverkunar hvert ár, og sjá um verkun og geymslu sildarinnar, annaðhvort milliliðalaust eða eftir samningum við ákveðna saltendur, eftir nánari ákvörðun framkvæmdarstjóra í samráði við útflutningsnefnd. Sjer til aðstoðar getur framkvæmdarstjórn haft umboðsmenn, sem hafa eftirlit með flokkun sildar og allri vinnu í hverri verstöð, þar sem sild er verkuð til útflutnings.

3. Að selja fyrir einkasöluna alla sild, saltaða, kryddaða eða verkaða á annan hátt, og skila sildareigendum andvirði hennar svo fljótt sem unt er, eftir að það greiðist, að frádregnum kostnaði við starfrækslu einkasölnnar og því, er legst í sjóði. Bráðabirgðagreiðslur miðast við áætlað verð og skiftast þær hlutfallslega milli allra, sem skilað hafa sild til einkasölnnar, þótt meira eða minna af henni sje óselt. Í reikningslok skal greiða sildareigendum fullnaðarverð. Skal það miðað við meðalverð allrar sildar það ár og sama verð greiðast fyrir alla sild af sömu tegund og gæðum, afhenta einkasölnni á sama stað. — Þó skal heimilt að semja fyrirfram við sildarveiðendur um afhending ákveðins sildarmagns, til þess að tryggja forsamninga einkasölnnar, og má greiða fyrir þá sild alt að 1 kr. yfir meðalverð á tunnu, enda ábyrgjast þá sildarframleiðendur gagnvart einkasölnni, að slíkir samningar verði uppfylltir.

4. gr.

5. gr. laganna orðist svo :

Framkvæmdarstjórninni í samráði við útflutningsnefnd er heimilt að taka fje að láni til þess að kaupa tunnur, salt og annað efni til sildarverkunar, svo og til þess að greiða framleiðendum upp í sild þá, er þeir hafa afhent einkasölnni, eftir rjettum hlutföllum við sildarmagn þeirra. Slíkt lán má taka út á sildina, hvort heldur fyrirfram eða jafnótt og hún er fullverkuð.

Lánsstofnanir, sem veita einkasölnni slíkt lán, hafa sameiginlegt lögveð í allri sild, sem einkasalan hefir til sölumæðferðar á hverjum tíma, svo og í birgðum hennar af tunnum, salti og öðru efni.

Ríkisstjórninni er heimilt að ábyrgjast lán til einkasölnnar, alt að 18 kr. fyrir hverja tunnu af allri útflutningssild það ár, enda skal þá lánið endurgreitt að fullu, áður en nokkrum sildarframleiðanda verður greitt meira en 18 kr. á tunnu af saltsild, að meðtöldu andvirði umbúða og verkunarkostnaði, eða tilsvarendi upphæð fyrir öðruvísi verkaða sild.

Nú er andvirði sildar að nokkru eða öllu leyti greitt þeim, er afhenti hana til einkasölnnar, og er einkasalan þá ábyrgðarlaus, þótt sidar sannist, að sildin var annars eign eða veðsett öðrum, án vitundar einkasölnnar. Greiðast þá eftirstöðvar sildarandvirðis rjettum eiganda eða veðhafa, en sildin sjálf er aldrei afturkræf.

5. gr.

7. gr. laganna orðist svo:

Peir, sem ætla sjer að veiða sild til útflutnings, skulu innan 15. maí ár hvert tilkynna stjórn einkasölunnar, hve mikið þeir ætli sjer að veiða á því ári. Hverri tilkynningu fylgi skilríki fyrir því, að framleiðandi hafi tök á að veiða þá sild, sem hann óskar veiðileyfis fyrir, enda tilgreini hann nöfn og tölu þeirra skipa, er hann hygst að nota til veiðanna, og aðra aðstöðu sína, eftir því sem framkvæmdarstjórn einkasölunnar krefst. Veiðileyfi skulu tilkynt innan 1. júní.

Nú er veiðileyfi veitt, en leyfishafi færir eigi fyrir 1. júlí sönnur á, að hann hafi trygt sjer skip, sem að dómi framkvæmdarstjóra teljast fullnægjandi til veiðanna, og má þá taka leyfið af honum aftur, ef dregið hefir verið úr veiðileyfum annara vegna leyfis hans.

Ef útlit er fyrir of mikla framleiðslu, getur útflutningsnefnd, hvenær sem er á veiðitímanum, takmarkað hlutfallslega veiðileyfi þau, sem hún hefir veitt, eða slitið allri sildarsöltun, ef henni þykir nauðsyn til bera, þótt sumir hafi þá ekki veitt alla þá sild, er þeir höfðu leyfi fyrir. Þá er svo stendur á, skulu reknetabátar þó að jafnaði hafa veiðileyfi lengur en herpinótaskip.

6. gr.

8. gr. orðist svo:

Myndaðir skulu tveir sjóðir, markaðsleitarsjóður og varasjóður. Í markaðsleitarsjóð skulu renna $\frac{3}{4}\%$, en í varasjóð $\frac{1}{4}\%$ af andvirði seldrar sildar. Varasjóði má síðar, þegar ástæða þykir til, skifta í fleiri deildir, svo sem stofnsjóð og aðra sjóði til tryggingar framþróun einkasölunnar, útgerðinni og verkafólki þessarar framleiðslu, þegar sildveiði og sildaratvinna bregst. Sjóðum þessum skal stjórnað af útflutningsnefnd, en atvinnumálaráðherra gefur út reglugerð um skipulag þeirra og notkun.

Ríkissjóður greiðir $\frac{2}{3}$ af núgildandi útflutningsgjaldi sildar í varasjóð einkasölunnar. En skyldi einkasalan verða lögð niður, rennur allur varasjóður hennar til ríkissjóðs.

7. gr.

Aftan við 12. grein bætist:

Að lokinni endurskoðun ár hvert úrskurðar útflutningsnefnd reikningana. Úrskurði hennar má áfrýja til atvinnumálaráðherra.

8. gr.

13. gr. orðist svo:

Laun framkvæmdarstjóra skulu ákveðin af útflutningsnefnd, en þóknun útflutningsnefndarinnar af ríkisstjórninni. Framkvæmdarstjórar ráða þá starfsmenn, sem þeir telja nauðsyn á, og ákveða laun þeirra, í samráði við útflutningsnefnd.

9. gr.

Aftan við 16. gr. bætist:

Ennfremur falla úr gildi samningar, sem koma í bág við lög þessi, þótt gerðir hafi verið áður en lög þessi öðluðust staðfestingu.

10. gr.

Lög þessi öðlast gildi jafnskjótt sem þau hafa hlotið konunglega staðfestingu. Skal þá jafnframt meginmál þeirra fært inn í aðallögin og þau gefin út í einni heild sem lög frá Alþingi.

Greinargerð.

Við framkvæmd laga um einkasölu á síld frá síðasta Alþingi og starfrækslu Síldareinkasölunnar síðastliðið sumar hefur það komið í ljós, að breytingar þær, er þetta frv. fer fram á, eru nauðsynlegar til þess, að Síldareinkasalan geti að fullu leyst það hlutverk, sem henni var ætlað að inna af hendi.

Frumvarpið er samið af meiri hluta útflutningsnefndar Síldareinkasölunnar og í samráði við alla framkvæmdarstjóra hennar.

Verður nánari grein gerð fyrir frv. og einstökum greinum þess við fram-sögu.